

2023. AASTAST JÕUSTUVAD OLULISED MUUDATUSED PUUET TAOTLEVATE LASTE JA PUUDEGA TÄISEALISTE JAOKS

03. jaanuar 2023

Sotsiaalministeerium

13.04.2022 vastu võetud [sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega](#) parandati riigi ja kohalike omavalitsuste vahelist andmevahetust. Muudatuse aluseks on varasemad analüüsid ja raportid ning abivajajate kogemused, mis näitavad, et puudega inimeste ligipääs sotsiaalteenustele on takistatud erinevatel põhjustel, sh keeruline asjaajamine abi taotlemisel ja vähene teadlikkus sotsiaalteenuste olemasolust.

Muudatuse tulemusena tekib omavalitsustele parem ülevaade enda piirkonnas elavatest lastest, kellele on puude raskusastet taotletud ja täisealistest, kellel on puue tuvastatud. Andmete edastamise eesmärk on pakkuda puudega inimestele ennetavat ja terviklikumat abi KOV-i ja riigi koostöös ning senisest lihtsamat asjaajamist.

Puuet taotlevad lapsed (kuni 18.a)

1. jaanuaril 2023 jõustub [lastekaitseaduse muudatus](#), millega tekib õiguslik alus KOV-i töötajatele STAR-i kaudu puuet taotlevate laste andmeid töödelda, et pakkuda puuet taotlevate laste peredele ennetavat abi.

Kohaliku omavalitsuse jaoks tähendab see:

- Alates 17.01.2023 (STAR arenduse valmimise aeg) liiguvad rahvastikuregistri järgi KOV-is puuet taotlenud laste andmed STAR-i kaudu automaatselt KOV-i. KOV-i liiguvad nii negatiivsed otsused (puuet ei tuvastatud) kui ka positiivsed otsused (puue tuvastati).
- Harvikaiguse toetuse infot arenduse esimeses etapis automaatse andmevahetusega edastama ei hakata – KOV saab lapse kohta puude mitte-tuvastamise otsuse info, aga täiendavalt ei näe harvikaiguse toetuse määramise infot.
- Andmete saamisel tuleb KOV-il hinnata perede võimalikku abivajadust ning osutada teenuseid ja pakkuda tuge, mis aitavad ennetada abivajaduse süvenemist.
- Ühendust ei tule võtta kui laps on juba varasemast KOV-i vaateväljas ja laps vastab ühele neist kriteeriumitest – lapse kohta on avatud juhtumimenetlus, laps KOV-i eestkostel, lapse abivajadust on viimase aasta jooksul hinnatud, lapsel on kehtiv teenusele suunamine.
- Esmakordsel andmevahetuse rakendamisel on ühenduse võtmiseks aega 30 päeva ja edaspidi 10 päeva.

- STAR-arendus on loodud selliselt, et see toetaks maksimaalselt protsessi etappe ja lihtsustaks võimalikult palju KOV-i töötajate tööd.

Puudega laste ja nende vanemate jaoks tähendab see:

- Kui olete taotlenud lapsele puude tuvastamist, siis liiguvad teie lapse puude andmed teie rahvastikuregistri järgse elukoha KOV-i töötaja töölauale turvalises keskkonnas (STAR-is).
- KOV lastekaitsetöötaja, kes teie lapse andmeid näeb, on oma eriala spetsialist, kellel on konfidentsiaalsuse nõue.
- Lapse kohta liiguvad ühenduse võtmiseks lapse nimi, isikukood, vanema või eestkostja nimi ja isikukood või juriidilise isiku registrikood ja kontaktandmed; vanema või eestkostja rahvastikuregistrijärgne elukoht ja viibimiskoht. Lapse erivajaduse kohta on KOV-ile nähtav info puude raskusastme tuvastamise või mittetuvastamise kohta, puude raskusastme tuvastamise korral puude raskusaste, kestus ja funktsiooni kõrvalekalle (puude liik). Need on kõik sellised andmed, mis on KOV-ile nähtavad ka siis kui te ise KOV-i poole pöördate.
- KOV-i töötaja võtab teiega ühendust kui te ei ole varasemast KOV-i ise pöördunud ja vastate kindlatele tingimustele. Üldjuhul võetakse ühendust e-posti teel.
- Ühenduse võtmise korral selgitab KOV töötaja teile ühenduse võtmise põhjust ja võimalikku KOV pakutavat tuge. Edasisest suhtlusest ja abi pakkumisest on teil õigus selle ühenduse võtmise käigus keelduda.

Täisealised puudega inimesed (üle 18.a)

1. veebruaril 2023 jõustub [sotsiaalhoolekande seaduse muudatus](#), mis tagab KOV-i töötajatele STAR-i kaudu täisealiste puudega inimeste andmete kättesaadavuse, et pakkuda inimestele ennetavat abi.

Kohaliku omavalitsuse jaoks tähendab see:

- 01.02.2023 liiguvad rahvastikuregistri järgi KOV-is elavate sügava puudega täisealiste andmed STAR-i kaudu automaatselt KOV-i.
- Keskmise ja raske puudega täisealiste kohta andmed automaatselt STAR-i ei tule, vaid KOV-il on võimalik anda STAR-i kaudu teada soovist saada ka keskmise ja raske puudega täisealiste andmeid.
- Andmete saamisel tuleb KOV-il omal algatusel välja selgitada täisealise inimese võimalik abivajadus, lähtudes samasugusest praktikast nagu inimese enda pöördumisel KOV-i poole. Abivajaduse väljaselgitamisel ja abistamisel lähtub KOV juhtumikorralduse põhimõtetest – KOV-i töötaja jõuab koostöös isikuga temale vajalike ja sobivate lahendusteni, tagab isiku juurdepääsu abile, vajaduse korral koostab

juhtumiplaani ja kaasab juhtumiplaani koostamisse teenuseosutajaid, nõustab ja toetab isikut, et ta hakkaks teenuseid saama.

- Ühendust ei tule võtta puudega täisealistega, kes on juba varasemast KOV-i vaateväljas ja kes vastab ühele neist kriteeriumitest – inimese kohta on avatud juhtumimenetlus, inimene on KOV-i eestkostel, inimese abivajadust on viimase aasta jooksul hinnatud, inimesel on kehtiv teenusele suunamine.
- Esmakordsel andmevahetuse rakendamisel on inimesega ühenduse võtmiseks aega 90 päeva ja edaspidi 30 päeva.
- STAR-arendus on loodud selliselt, et see toetaks maksimaalselt protsessi etappe ja lihtsustaks võimalikult palju KOV-i töötajate tööd.

Puudega täisealise või tema eestkostja jaoks tähendab see:

- Kui teil on sügav puude raskusaste, siis liiguvad teil tuvastatud puude andmed alates 01.02.2023 teie rahvastikuregistri järgse elukoha KOV-i töötaja töölauale turvalises keskkonnas (STAR-is).
- Kui teil on keskmine või raske puude raskusaste, siis võivad teil tuvastatud puude andmed liikuda teie rahvastikuregistri järgse elukoha soovi korral KOV-i töötaja töölauale turvalises keskkonnas (STAR-is).
- KOV sotsiaaltöötaja, kes teie andmeid näeb, on oma eriala spetsialist, kellel on konfidentsiaalsuse nõue.
- Teie kohta liiguvad ühenduse võtmiseks teie nimi, isikukood, kontaktandmed, elukoha aadress ja eestkostja korral eestkostja nimi ja kontaktandmed. Teie erivajaduse kohta on KOV-ile nähtav puude raskusaste, funktsiooni kõrvalekalle (ehk puude liik) ja puude raskusastme kestus. Need on kõik sellised andmed, mis on KOV-ile nähtavad ka siis kui te ise KOV-i poole pöördute.
- KOV-i töötaja võtab teiega ühendust kui te ei ole varasemast KOV-i ise pöördunud ja vastate kindlatele tingimustele. Üldjuhul võetakse ühendust e-posti teel.
- Ühenduse võtmise korral selgitab KOV töötaja teile ühenduse võtmise põhjust ja võimalikku KOV pakutavat tuge. Edasisest suhtlusest ja abi pakkumisest on teil õigus selle ühenduse võtmise käigus keelduda.

